

College van burgemeester en wethouders

Vergadering van: Zie voorblad

Team: Informatiemanagement

Opsteller: Viola Den Hartog

Telefoonnummer: 14 0575

Collegevoorstel – Datastrategie gemeente Zutphen 2025-2028

Portefeuillehouder:	Sjoerd Wannet
Openbaar:	Openbaar
Soort punt:	Besluitvormend
Zaaknummer:	1069923

Besluit

Het college besluit om de Datastrategie gemeente Zutphen 2025-2028 vast te stellen, met de volgende vijf uitgangspunten:

- Inwoner staat centraal
 - Optimaal functionerende organisatie (doelgericht en doelmatig)
 - Aandacht voor leren en ontwikkelen
 - Centrale positionering en decentrale uitvoering en
 - Ambitieuus én realistisch.
-

Aanleiding

Gemeente Zutphen kijkt vooruit. Drie ambities staan in de omgevingsvisie centraal: Zutphen bloeit, Zutphen onderneemt en beleven in Zutphen. We gaan voor een gezonde stadse en dorpsse leefomgeving met sterke sociale verbondenheid. Voor een vitale, duurzame en slim verbonden economie. En voor een eigentijdse historische Hanzestad in een groen-blauwe jas.

Voor deze ambities zijn scherpe keuzes nodig, gebaseerd op inzicht, samenwerking en maatschappelijke waarden. Precies daar ligt de kracht van datagedreven werken.

Datagedreven werken is een programma binnen gemeente Zutphen dat gericht is op het verder professionaliseren van haar dienstverlening. De datastrategie is een specifieke uitwerking van het onderdeel Datagedreven werken in de I visie en I strategie.

Beoogd effect

De goedkeuring van de datastrategie maakt verdere professionalisering van datagedreven werken in gemeente Zutphen mogelijk. De organisatie krijgt hiermee beter zicht op beleidsimpact,

maatschappelijke effecten en procesknelpunten, wat gericht sturen en continu verbeteren ondersteunt.

Argumenten

1. De datastrategie is een uitwerking van de wijze waarop gemeente Zutphen datagedreven werken wil vormgeven.

Datagedreven werken vraagt om veel meer dan technologie: het vraagt om een nieuwe manier van denken en doen. Daarom is deze strategie ook een veranderopgave. Naast technologie, een passende infrastructuur en duidelijke governance investeren we in bewustwording, vaardigheden en samenwerking. Want alleen in een cultuur van eigenaarschap en vertrouwen, waarin mensen worden ondersteund in hun ontwikkeling, groeit datagedreven werken duurzaam. Dit zorgt voor meer samenhang, regie en kwaliteit in het gebruik van data binnen en tussen domeinen.

2. Inwoners en raad verwachten transparantie en verantwoording.

De datastrategie biedt richting en samenhang in het professionaliseren van datagedreven werken. Dit maakt het mogelijk om inwoners en raad beter te informeren en verantwoording af te leggen op basis van betrouwbare data.

Zonder centrale datastrategie ontstaat versnippering. De strategie zorgt voor sturing, prioritering en een eenduidige aanpak. Want de samenleving van 2040 maken we vandaag en data helpt ons om koers te houden én om te leren bij te sturen. Gemeente Zutphen groeit zo naar een volwassen, lerende organisatie die ethisch, veilig en verantwoord met data omgaat en voorbereid is op toekomstige ontwikkelingen, zoals AI.

3. Data ondersteunt onderbouwde besluitvorming- en evaluatie van maatschappelijke opgaven.

Het uitgangspunt "inwoner staat centraal" betekent dat datagedreven werken als middel wordt ingezet voor beter onderbouwde keuzes ten dienste van maatschappelijke opgaven.

Door gebruik te maken van data krijgt de organisatie inzicht in de huidige situatie, verbanden, problematieken, mogelijke trends en kunnen scenario's worden uitgewerkt en onderbouwd. Hierdoor kan de gemeente haar acties onderbouwen en beter inspelen op actuele en toekomstige ontwikkelingen die de inwoners raken. Ook kan de gemeente haar beleid met data monitoren en waar nodig aanpassen.

4. Data biedt inzicht in knelpunten en ondersteunt het werken aan een doelgerichte- en doelmatige organisatie.

Het uitgangspunt "optimaal functionerende organisatie" betekent dat data wordt ingezet om als organisatie effectiever en efficiënter te werken (doelgericht en doelmatig). Datagedreven werken helpt bij het koppelen van procesindicatoren aan Kritische Prestatie Indicatoren (KPI's) waardoor er meer inzicht is in knelpunten. Dashboards maken het mogelijk deze indicatoren en KPI's continue te monitoren. Door het aanpakken van knelpunten kan de effectiviteit en efficiëntie van onze processen en daardoor van onze dienstverlening worden verbeterd.

5. Structurele scholing en coaching versterkt datageletterdheid en datagedreven werken voor de gehele organisatie.

Het uitgangspunt "Aandacht voor leren en ontwikkelen" maken we specifiek door in de komende drie jaar aandacht en ruimte vrij te maken voor leren en bewustwording rond het alomvattende begrip Datagedreven werken en al haar afzonderlijke facetten.

Hierdoor ontstaat gezamenlijke taal en begrip hoe data kan helpen om de maatschappelijke opgave te ondersteunen. Ook het veilig en ethisch gebruik van data is hier een onderdeel van.

6. Centrale regie en governance voorkomen versnippering.

Het uitgangspunt "Centrale positionering en decentrale uitvoering" betekent dat voor minstens drie jaar er op dit thema centrale regie wordt ingericht. Er komt een concernbreed governance kader zodat alle dataprojecten bijdragen aan de centrale strategie en coherent zijn.

Daarnaast worden er in de domeinen werkgroepen gestart om de maatschappelijke vraagstukken decentraal op te pakken met de mensen die er dagelijks mee aan de slag zijn.

7. Sturing op integraal portfoliomanagement borgt samenhang en prioritering.

Centrale regie op integraal portfoliomanagement zorgt voor bewaking van de voortgang en afstemming van prioriteiten.

8. Groeipad richting Gevorderd niveau biedt concrete ontwikkelstappen.

De Interbestuurlijke Datastrategie (IBDS) kent vier niveaus:

1. Beginnend
2. Basis
3. Gevorderd
4. Expert

Het huidige niveau schommelt tussen beginnend en basisniveau. Gemeente Zutphen streeft eind 2028 naar niveau drie Gevorderd. Het IBDS model is speciaal ontwikkeld voor overheden. Dit gevorderde niveau is een afspiegeling van de eerste vier beschreven uitgangspunten. Het is een niveau dat passend is voor de grootte van gemeente Zutphen en de ambities vanuit de omgevingsvisie en de programmabegroting. Dit betekent dat gemeente Zutphen kiest voor een groei van twee niveaus ten opzichte van de huidige situatie (eind 2024). Dit is ambitieus en realistisch (het vijfde uitgangspunt).

9. Het gevorderd niveau ondersteunt de ambities rond technologie.

Met een flexibel en schaalbaar dataplatform (Data Lakehouse) wordt het technisch mogelijk om data veilig op te slaan en sneller en betrouwbaar beschikbaar te maken voor sturing en verantwoording.

10. Het gevorderd niveau ondersteunt de ambities rond datakwaliteit.

Investeren in de kwaliteit van onze data is randvoorwaardelijk om effectief en doelmatig te kunnen sturen. De kwaliteit van onze data moet op het niveau zijn waarop er betrouwbare keuzes kunnen worden gemaakt (fit for purpose). Het gevorderd niveau weerspiegelt dit gewenste sturingsniveau.

Kanttekeningen

1. Deze datastrategie is ambitieus, de huidige volwassenheid is nog laag, doorgroei vraagt structurele investering en draagvlak

De voorgestelde route is essentieel om onderbouwde beslissingen te nemen. Door gericht te werken aan een hoger volwassenheidsniveau kan de organisatie profiteren van de voordelen van datagedreven werken. De realisatie vraagt niet alleen om geld, maar ook om adoptie en draagvlak in de organisatie. De ambities in deze datastrategie zijn daarom vastgesteld op basis van gesprekken met (enkele) wethouders, directieteamleden, het programmateam Datagedreven werken en huidige vragers/gebruikers van informatieproducten.

Mocht blijken dat de beoogde middelen niet voldoende zijn, dan zal het tempo worden vertraagd. Het college zal hiervan jaarlijks op de hoogte worden gesteld. De ambitie blijft bestaan, maar mocht de snelheid te ambitieus zijn dan wordt het tijdsplan aangepast.

2. Medewerkers zijn nog onvoldoende in staat om data te gebruiken in maatschappelijke opgaves
Datageletterdheid en datagedreven werken zijn kerncompetenties binnen de digitale wereld. Trainen en coachen van medewerkers hierin is essentieel voor duurzame ontwikkeling van medewerkers. Het in de datastrategie voorgestelde trainingsprogramma en daarnaast coaching in de werkteams helpen medewerkers met de toepassing in hun eigen context, door deze scholing te koppelen aan concrete werkpraktijken en opgaves werken we aan de toepasbaarheid om direct waarde voor de inwoners te creëren.

3. Procesmanagement kan versterkt worden binnen de Gemeente Zutphen

Procesmanagement en datagedreven werken gaan hand in hand en versterken elkaar. Door datagedreven werken te koppelen aan concrete procesindicatoren kan datagedreven werken een hefboom zijn voor procesverbetering.

4. De datakwaliteit en beschikbaarheid zijn momenteel nog een aandachtspunt

Data kan stapsgewijs bijdragen aan beter onderbouwde besluitvorming, hiervoor is aandacht voor datakwaliteit nodig. In de decentrale werkgroepen zal dit stapsgewijs worden opgepakt.

5. Governance top-down organiseren zonder betrokkenheid domeinen kan leiden tot weerstand

Deze top-down governance wordt ingericht om ondersteunend te zijn aan de vraagstukken uit de organisatie. Centrale regie biedt kaders en voorkomt versnippering. Betrokkenheid vanuit de domeinen is geborgd door deze centrale regie in het programmateam te beleggen. Het programmateam bestaat uit leidinggevendenden vanuit alle domeinen. Hierdoor wordt actieve participatie geborgd. Sommige vraagstukken zijn domeinoverstijgend, hierdoor is centrale regie ook essentieel.

6. Niet alle decentrale werkgroepen zijn in staat om datagedreven te werken.

Alle groepen worden ondersteund en gefaciliteerd. Tevens zorgt een centraal opleidingsprogramma voor eenduidigheid in taal en aanpak.

Communicatie

Begin 2025 is er een programmateam Datagedreven werken gestart met een brede afvaardiging uit de organisatie. Dit team zorgt voor de interne communicatie, tezamen met het team Bestuur en Communicatie.

Uitvoering

Nadat het college het besluit heeft genomen zal de uitvoering verder plaatsvinden vanuit het programmateam Datagedreven werken en worden de stappen in het plan verder uitgevoerd, waaronder het inrichten van centrale regie en decentrale teams en het inrichten van de leeragenda.

Evaluatie

De doelstellingen zijn gebaseerd op het ambitieniveau *Gevorderd* uit het model van de Interbestuurlijke Datastrategie. Het behalen van dit niveau eind 2028 is ambitieus, gezien de huidige lage datavolwassenheid in de organisatie. Tegelijkertijd achten we het haalbaar, op basis van de stappen die inmiddels zijn gezet. De voortgang van deze ontwikkeling wordt jaarlijks gerapporteerd aan het college.

Het voor deze koers beschikbare budget is beperkt. Mocht de uitvoering achterblijven op planning, dan zijn er twee logische scenario's: de snelheid van de realisatie kan worden bijgesteld, of er kan extra budget worden vrijgemaakt om de gekozen koers en het bijbehorende tempo vast te houden.

Financiële consequenties

De totale kosten van dit programma worden voor 2025 en 2026 begroot op €505.000, waarvan €300.000 in 2025 en €205.000 in 2026. In 2026 zal herijkt worden waar wij staan qua ontwikkeling van Datagedreven Werken en gekeken worden of er voor de jaren na 2026 nog middelen nodig zijn.

Bij de eerste bestuursrapportage 2025 is voorgesteld totaal €609.200 over te hevelen uit de reserve kantoorautomatisering voor overlopende projecten en saas projecten. Daar kunnen de kosten voor dit project ook uit gedekt worden. De kosten voor de programmamanager worden gedekt vanuit de loonsom Informatiemanagement. Daarnaast is vanuit het project 'inwoner in beeld' in 2025 €70.000 beschikbaar voor opleiding en trainingen.

Bijlagen

1069923 Bijlage 1 Datastrategie Zutphen